

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Projekt diplomové práce (dokument)

Projekt diplomové práce

Pracovní název : Postupy řešení a reakce na úbytek praktikujících věřících tří českých církví

Výzkumný problém

Dle Českého statistického úřadu se počet lidí hlásící se k víře či církvi od roku 1991 do roku 2001 snížil ze 43,9 % na 32,1 %.¹ Pokles praktikujících věřících zaznamenaly všechny největší české církve, a to z hlediska počtu věřících, které své vyznání uvedli při Sčítání lidí, domů a bytů, respektive se jedná o římskokatolickou církev, Církev československou husitskou (CČSH) a Českobratrskou církev evangelickou (ČCE).

Reagují kněží na tento úbytek praktikujících věřících? A pokud ano, jakým způsobem? Lze identifikovat možná řešení tohoto jevu?

Základním konceptem, z něhož budu vycházet, je teorie, kterou předkládá sociolog Peter L. Berger, jež hovoří o demonopolizaci náboženského života a je úzce spojena s pluralitní situací. Ta staví tradiční velké církve do nové role, kdy nemohou brát za samozřejmý fakt členství svých věřících, jelikož ti mají možnost volby, kterou církev si zvolí. Klienti – potenciální členové církve – se ocitají v tržní situaci, ve které se „náboženské instituce stávají tržními subjekty a náboženské tradice spotřebním zbožím“². Na druhé straně jsou duchovní, kteří jsou v každodenním kontaktu s věřícími, vystaveni této logice trhu s náboženskými institucemi. V zájmu kněží je samozřejmě zachování či

---

¹ Zdroj : Český statistický úřad : Obyvatelstvo hlásící se k jednotlivým církvím a náboženským společnostem; [online], [zprístupněno dne : 24.5.2011]. Dostupné z : http://www.czso.cz/csu/2003edicniplan.nsf/o/4110-03--obyvatelstvo_hlasici_se_k_jednotlivym_cirkvim_a_nabozenskym_spolecnostem

² VÁCLAVÍK, D. (2010). *Náboženství a moderní česká společnost*. Praha : Grada. s. 38.

navýšení počtu praktikujících věřících, k čemuž mohou využívat různé strategie, resp. určité možnosti řešení.

Výzkumná otázka

Lze identifikovat procesy nebo jevy ve fungování tří českých církví, které probíhají v reakci na zmenšování počtu praktikujících věřících na počátku 21. století? Jestliže ano, mají k dispozici nějaká řešení? V jakých postupech a fenoménech se církve (resp. kněží jakožto zástupci svých církví) shodují a ve kterých se naopak rozcházejí?

Cíle výzkumu a metodologie

Cílem výzkumu je komparace tří největších českých církví, resp. výpovědí kněží. A to především z hlediska, jak se faráři identifikují s úbytkem lidí hlásících se k jejich církvi v posledních dvaceti letech. Výzkum se bude snažit zjistit, jaké jsou příčiny úpadku víry a jaká jsou možná řešení vedoucí k církevní obnově.

Výzkum bude kvalitativního typu. Výběr respondentů proběhne metodou snowball. Pomocí polostrukturovaných rozhovorů, jejichž náměty a otázky budou podloženy studiem relevantní literatury, provedu dotazování s 9-15 respondenty – faráři, zástupci jednotlivých církví, kteří nezastávají hodnostářské funkce a pravidelně se setkávají s (věřící) veřejností v rámci vykonávaných bohoslužeb, mší atd..

Struktura práce

V první, teoretické části bych nejprve vyložila teorie zabývající se úpadkem církevní religiozity a základní charakteristiky tří zkoumaných církví - římskokatolické, ČCE, CČSH, jejich institucionální ukotvení farních sítí a počty věřících, který se měnil v čase .

V praktické části bych porovнала a zhodnotila subjektivní teorie farářů vypovídající o snižování počtu věřících.

Harmonogram

do konce října

studium relevantní literatury

listopad - prosinec

práce v terénu, sběr dat

do konce ledna

okódování a analýza rozhovorů

do konce února

práce na interpretaci zjištění

březen - duben

psaní diplomové práce

1.5. - odevzdání pre-finální verze celého textu k připomínkování

20.5. - odevzdání diplomové práce

Seznam literatury

BERGER, P. L. (1997): *Vzdálená sláva: Hledání víry ve věku lehkověrnosti*. Brno: Barrister a Principal.

BERGER, P. L.(1990). *The Sacred Canopy – Elements of A Sociological Theory of Religion*. New York: Doubleday.

BERGER, P. L., LUCKMANN, T. (1999): *Sociální konstrukce reality*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury.

BERGER, P. (2001): Reflections on the Sociology of Religion Today in *Sociology of Religion* 62:4, ss. 443-454.

BORD, R., FAULKNER (1983): *The Catholic Charismatics: The Anatomy of a Modern Religious Movement*. Pennsylvania State University Press.

LUŽNÝ, D. (1999): *Náboženství a moderní společnost*. Brno: Masarykova Univerzita.

MCGRATH, A.E. (2002). *The Future of Christianity*. Oxford: Blackwell.

RÉMOND, R. (2003): *Náboženství a společnost v Evropě*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny.

VÁCLAVÍK, D. (2010). *Náboženství a moderní česká společnost*. Praha : Grada.

WEBER, M. (1998): *Sociologie náboženství*, Praha: Vyšehrad.

Konzultant práce

Mgr. Martin Hájek, PhD.

V Praze dne 9.6. 2011